

Димитър МАНОЛОВ, президент на КТ „Подкрепа“:

Не е време да се вдига възрастта за пенсия

Димитър Манолов е роден на 23 август 1958 г. в София. Магистър инженер по строителство на сгради и съоръжения. Член на КТ „Подкрепа“ от ноември 1989 г. На третия редовен конгрес през 1994 г. е избран за вицепрезидент на организацията, а на деветия конгрес през февруари 2015 г. - за неин президент. Член на Дирекционния съвет и вицепрезидент на Европейската конфедерация на профсъюзите. Председател на надзорния съвет на Националния осигурителен институт.

Снимка - БГНЕС

Мария Костова | 24 март 2015 |

Интервю на Мария КОСТОВА за осигуровките и парите за старини

- Г-н Манолов, мина повече от месец, откакто оглавихте „Подкрепа“. Идва ли д-р Тренчев на „Гарибалди“?

- Да, почти всеки ден. Контактът ни е еднопосочен - от мен към него, когато аз имам нещо да го питам, го намирам, но нито веднъж не е влязъл в кабинета ми по своя инициатива, да ми дава акъли или за нещо да настоява.

- След като делегатите на конгреса на „Подкрепа“ ви избраха за президент, им благодарихте, че са ви сложили този воденачен камък на шията. Защо?

- Честно казано, имах други планове за себе си и понеже знам какво представлява столът на президента на „Подкрепа“, нямаше как да се чувствам кой знае колко щастлив. Само в очите на заблудени глупаци това е някаква привилегия. Тази работа е много тежка и отговорна. През последните години по-голямата част от ангажиментите ми бяха в Брюксел, където всичко е бавно, спокойно. Затова си знаех, че най-малкото ще ми се промени начинът на живот. Знаех и друго - че ще трябва да променям неща в една система, която над 20 години е изглеждала по един начин, пък аз си я представям малко по-различно. Големият кораб завива бавно и опитах ли се да го накараш да вземе завоя по-бързо, той ще потъне.

- Пожелайте си да намерите тази специална порода хора, които знаят, че двама са повече от един и че не само с хляб се живее. Успяхте ли?

- Вече съм намерил трима-четирима. Присъствайки на тази сцена от дълги години, имам много познанства с всякакви хора. Характерът и личността ми са такива, че умея да общувам по обикновен и непосредствен начин. Вече се освободих от хора, които не се вписват в начина, по който си представям бъдещето на организацията и ежедневната ѝ дейност.

- Как си представяте това бъдеще? В последните години синдикатите не са това, което бяха.

- Нека не си говорим за „синдикатите“, а за „Подкрепа“. А иначе - да, тя не е същата като преди 26 г., но и хората тогава бяха различни, имаха други нагласи, надежди и очаквания. Още не бяха почнали да ги мацкат и да ги разделят. Много ми се иска да накарам нашите съставни структури да участват повече в ежедневната дейност на организацията. Т.е. да се чувстват съпричастни, а не да казват: те, тия на „Гарибалди“, ще свършат работата. Искан ми се да обърна лицето на организацията малко повече към хората и да го направя по човешки разбираемо. Нещото, което ме вбесява, е, че често гледат на нас като на някакви администратори и хората не са докрай несправедливи в тия си упреци към нас. Дори съм се сблъскавал с такива, които живеят с убеждението, че ние сме на държавна заплата. Изключвам дори идиоти политици, които периодично ни спират държавната субсидия, каквато ние никога не сме получавали. Искан и моите колеги да станат малко по-активни в работата си - не да чакат хората да ходят при тях, а те да ходят при хората.

- Напоследък по-скоро работодателите изразяват несъгласие с начина на водене на социалния диалог, плашат с протести.

- Това за протести, организирани от работодатели, е екзотика. Нещо, на което не знам кой и как би повярвал. Тук ще си позволя една закачка - тази идеология е била залегнала в политическите доктрини на Мусолини и Хитлер, идеята за корпоративната държава и за синдиката като задължен да работи за просперитета на работодателя и оттам на държавата, което е глупост. Или като в комунизма - за синдиката като трансмисия на

партията. Доникъде няма да стигне тази работа и никой няма да повярва, че такива неща са искрени.

- Днес хората имат ли основания да протестират?

- Хората винаги имат основания да протестират. Друг е въпросът защо трябва да стигаме до конфликти. Идеята аз да вървя пред страшно много хора, противно на схващанията на некомпетентни наблюдатели, не ме зарежда с голям ентузиазъм. Хич не ми се иска да се героизирам по този начин, защото, за да ми се случи подобно нещо, значи, че са избили всички баланси в дадена система. Аз предпочитам системата да е балансирана и да ме питате за други работи, по-философски.

- Като например, ако бяхте роден след 1 януари 1959 г., щяхте ли да преместите парите си от частен пенсионен фонд в НОИ?

- Определено щях, да. Въпреки че скоро имахме среща с Международния валутен фонд по тия теми и аз им казах, че „Подкрепа“ не планира да провежда кампания нито за оставане в частен фонд, нито за напускане. Винаги сме били за свободния избор на човека.

- В този ред на мисли добре ли беше даването на свободен избор за това къде човек да се осигурява?

- Това беше добра първа стъпка. Лошото е, че като че ли намеренията се ограничават до това да бъде и последна. Започнаха да се правят политически компромиси. Възможността за избор е в основата на икономическата свобода и конкуренцията. Тя оказва влияние върху свободата изобщо, стига в конкретния случай да не се прехвърля някаква здравословна граница, тъй като администрирането на многократен избор ще е трудно. Ако нещата в т.нар. втори стълб на пенсионната система – задължително- то допълнително осигуряване, бъдат коренно променени, тогава няма да отговоря с „да“ на въпроса ви дали бих се прехвърлил от частен фонд в НОИ. През м.г. частните фондове са събрали от такси над 100 млн. лв., а НОИ се е издържал с малко над 60 млн. лв. Принципен проблем е липсата на връзка между възнаграждението, което получават те, и резултатите от управлението на средствата на осигурените лица. В недалечното минало, когато имаше рецесия и фондовете официално оповестяваха загуби по партидите на клиентите си, в същото време отчитаха за себе си печалба. На минус бяха само портфейлите на осигурените лица и на практика всички рискове са за тяхна сметка - както пазарните, така и рисковете от лошото управление на средствата им. Това са абсурдни ситуации.

- Нали таксите ще се намаляват?

- Входната такса от 5% трябва не да се намалява, а да отпадне изцяло - това би следвало да е такса, която се плаща за услуга, която някой някому предоставя. На входа частните пенсионни фондове не предоставят никаква услуга. Нека да кажем на хората какво се случва – НАП събира осигурителните вноски и ги превежда поименно за всяко осигурено лице. Цялата тази работа

по откриването и захранването на средства по индивидуални партии я върши НАП, и то безплатно. Ако някой може да ми обясни тогава за какво е тази входна такса, ще го слушам внимателно. Освен това трябва да бъдат изчерпателно и ясно формулирани законовите ограничения относно възможностите на пенсионните фондове за инвестиции в свързани лица, нещо, което в момента е масова практика. Таксата за управление от 1%, която се събира всяка година, да не бъде фиксирана върху стойността на управляваните активи, а да бъде в зависимост от резултата от управлението на средствата, от постигнатата доходност. Нали? Защото когато тези портфейли се управляваха на загуба, накрая върху нея се събираше пак 1%. Това са неща, лишени от логика, които трябва да бъдат поправени. Тогава бихме имали действителна конкуренция и очакваната доходност със сигурност би била много поположителна.

- Трябва ли да се повишават осигурителните вноски?

- За да не каже някой, че съм пристрастен, гледам в доклада на Световната банка, в който рязкото и непремерено намаляване на осигурителните вноски е разкритикувано. Има препоръка в тази посока - да бъдат възстановени вноските на определени нива. Това е моят коментар.

- А пробойните и течовете в системата, например инвалидните пенсии?

- Това са приказки на едро, да се намират оправдания. Ако някой си направи труда да изчисли общия обем на тези т.нар. пробойни, ще установи, че е незначителен. Например за м.г. Във връзка с това, дето се говори, че полицаите и военните страшно много пречели с техните възможности за ранно пенсиониране, там са се пенсионирали общо 2000 души при общо отпуснати 90 000 броя пенсии за 2014 г. Или, ако утре се пенсионира цялата армия, осигурителната система няма да го усети. Ако добавим и полицията, ще го усети съвсем леко. Що се отнася до инвалидните пенсии, има едно правило - в момента, в който промениш правилата за пенсиониране в ущърб на човека, който очаква пенсия, той неизбежно намира вратички. Ако системата не беше силно притискана, нямаше да се стига до това. Научих, че в системата на МВР се подготвят и се пускат заявления за пенсиониране в необичайно големи размери от страх, че ще им въведат допълнителни ограничителни условия. Не бива толкова шум да се създава в тези системи, защото хората, които са в тях, реагират болезнено. Иначе, разбира се, че там трябва да бъде въведена пенсионна възраст, въпросът е как ще бъде направено. Защото в България отдавна по силата на някаква странна приумица „реформаторите“ се броят за голям, по-голям и най-голям според това колко извършеното от тях тормози хората.

- Трябва ли да се вдига възраст та за пенсиониране?

- Според мен не е време да се вдига сега, нищо не го налага. Или, ако ще се прави, да е с много дълъг хоризонт с по месец или с два. Ако се направи по друг начин, ще се увеличат пак инвалидните пенсии. Те се отпускат по документи. Когато

системата е разхвърляна между безброй участници, практически няма как да я запустиш, колкото и да се заканват разни специалисти, че знаят решението. Затова трябва да бъде отстранен мотивът на хората да го правят. Трябва по-бързо да вървим към момента, в който ще приведем пенсионната възраст в пряка функция от продължителността на живота. Може да се окаже, че ще трябва да я намалим.

- Какво да се прави с хората, които не си плащат осигуровките?

- Когато НОИ сам ги събираше и упражняваше контрол, събираемостта беше далеч по-голяма. Очевидно е, че идеята всичко да се събира на едно място - в НАП, не беше добра. Вече е време да си го кажем, защото минаха мисля осем години, откакто започна този експеримент. Не искам да критикувам системата на НАП, агенцията не е виновна, просто някой не е преценил какво ще се случи, когато нещата са по този ред.